

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No:1968/2

Karar No:1968/47

Karar tarihi:15/10/1968

Resmi Gazete tarih/sayı:8.1.1970/13394

İtiraz yoluna başvuran: Bahçe Sulh Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu : Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesinin ikinci fıkrası hükmünün Anayasa'ya aykırı olduğundan İptaline karar verilmesi istemidir.

I- Olay :

Köy tüzel kişiliğine ait mer'aya tecavüz ettiği ileri sürülen sanığın, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca cezalandırılması isteğiyle açılan kamu dâvasının duruşması sırasında Mahkemece Özet olarak;

"Köy mer'alarına vaki tecavüzler, hem Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin değişik ikinci fıkrası ve hemde garimenkule vaki tecavüzlerin def ine dair 5917 sayılı Kanunun 7. maddesi kapsamına girmekte ve her iki kanuna göre ceza verilmesinde bir engel bulunmamaktadır.

Köy tüzel kişiliğine ait mer'aya veya garimenkule tecavüz bir kez dahi olsa Cumhuriyet Savcılığınca doğrudan doğruya kovuşturma yapılarak Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu dâvası açılabilirdiği ve ceza verilebilirdiği halde, 5917 sayılı Kanuna göre gayrimenkule tecavüzün def için, ilgilinin eğer gayrimenkul köye ait ise köyün kanunî temsilcisinin veya köy halkından birinin kaymakama veya valiye baş vurması gerekmekte ve ceza hükmü de bu Kanunun 7. maddesi uyarınca tecavüz eden kişinin o yer mahkeme karar ile kendisine teslim edilmeksizin tekrar tecavüzü halinde uygulanmakta ve her iki kanun arasında kovuşturma suç unsurları ve ceza miktarları bakımından ayrılıklar bulunmaktadır.

Böylece olayda uygulanması söz konusu Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesinin ikinci fıkrası hükmünün, Anayasa'nın 12. maddesinin öngördüğü eşitlik prensibini bozmakta olduğundan Anayasa'ya aykırı bulunduğu kanısına varıldığı görüşü ile iptali için Anayasa Mahkemesine baş vurulmasına ve duruşmanın geri bırakılmasına" karar verilmiştir.

II- Yasa metinleri :

Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesi şöyledir:

"Madde 513- Her kim, başkasının mutasarrıf olduğu emlak ve araziye tamamen veya kısmen zapt ve tasarruf etmek veya bunlardan intifa eylemek için o arazi ve emlakın hudutlarını değiştirir veya bozarsa iki aydan iki seneye kadar haps olunur ve 150 liradan 1.000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Köy hükmî şahsiyetine ait olduğunu veya ötedenberi köylünün müşterek istifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zapt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse' hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar tatbik olunur.

Hakkı olmayan bir menfaat elde etmek için umumî veya hususî suların mecrasını değiştiren kimse hakkında da aynı ceza hükmolünür."

III- İlk inceleme :

Anayasa Mahkemesi İÇtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesinin 29/1/1968 gününde ilk inceleme için yaptığı ve Başkan İbrahim Senil, Başkan Vekili Lûtfi Ömerbaş, Üye İhsan Keçecioğlu, Salim Başol, Feyzullah Uslu, Şeref Hocaoğlu, Fazıl Öztan, Hakkı Ketenoğlu, Fazıl Uluocak, Sait Koçak, Muhittin Taylan, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar, Halit ZARBUN ve Muhittin Gürun'un katıldığı toplantıda, gönderilen belgeler incelenerek dosyada bir eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

İtirazın konusu, maddenin yalnız ikinci fıkrasıdır. İtirazın dayandığı Anayasa'nın 12. maddesi de şöyledir:

"Madde 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

IV- Esasın incelenmesi :

İtirazın esasına ilişkin rapor, mahkemenin gerekçeli kararı, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen hüküm, Anayasa'nın, itiraza dayanak yapılan, 12. maddesi, bunlarla ilgili gerekçeler ve yasama meclisleri görüşme tutanakları ve konu ile ilişkisi bulunan öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Mahkeme, Köy mer'asına tecavüz eylemi dolayısıyla hem Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesi hemde gayrimenkule tecavüzün defî hakkındaki 5917 sayılı Kanun hükümleri uyarınca kovuşturma yapılabileceğini; halbuki bunların arasında ceza miktarları, suç unsurları ve takip biçimi bakımından ayrılıklar bulunduğunu ve bu durumun Anayasa'nın 12. maddesiyle bağdaşamayacağını ileri sürdüğü için Türk Ceza Kanununun iptali istenen 513. maddesinin ikinci fıkrası ile 5917 sayılı Kanunun ve özellikle bu Kanunun cezaya ilişkin 7. maddesinin kimi yönlerden karşılaştırılmaları zorunludur.

a) 5917 sayılı Kanunla Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin ikinci fıkrası birbirinden ayrı erekler gütmektedir.

Yurdumuzda taşınmaz malların ve özellikle arazinin tapuya bağlanması henüz bitirilememiş ve tapulu olanların da çoğunlukla kadastrosu yapıp sınırlan kesin olarak belli edilmemiş olması yüzünden ileri gelen ve hatta dirlik ve düzenliği bozan uyuşmazlıkların mahkemece kesin olarak çözümüne değin zilyedliğin bir an önce idarî yollarla korunmasını sağlamak üzere 2311 sayılı ve sonradan da bu kanunu kaldıran ve 24/4/1952 gününde yürürlüğe giren 5917 sayılı Kanun çıkarılmıştır.

Bu kanunun 1. maddesinde, gerçek ve tüzel kişilerin zilyed buldukları taşınmaza başkası tarafından tecavüz ve müdahale edildiği takdirde o taşınmaz zilyedinin veya zilyed birden fazla olduğu takdirde içlerinden herhangi birinin, o taşınmazın bulunduğu yerden kaymakamına veya valisine baş vurma üzerine bu tecavüz ve müdahalenin önlenerek taşınmazın zilyedine teslim olunacağı ve ikinci fıkrasında da köye ait taşınmazlara vaki tecavüzlerde köyün kanunî temsilcisi veya köy halkından biri tarafından bu maddede sözü geçen mercilere baş vurulması halinde aynı hükümlerin uygulanacağı esası konulduktan sonra, öteki maddelerinde baş vurma süresi ve soruşturmanın nasıl ve ne kadar süre içinde yapılacağı, idarece verilecek kararın kesinliği ve tecavüzü önlenen kimsenin mahkemeye baş vurma hakkı olduğu yolundaki hükümlere yer verilmekte; 7. maddesinde de, tecavüzü defedilen kimsenin mahkeme kararı olmaksızın o yere tekrar tecavüzü halinde bu tecavüz defedilmekle beraber sulh mahkemelerine 2 aydan 6 aya kadar

Esas No:1968/2
Karar No:1968/47

hapis cezası verileceği ve tecavüzün silâhlı bir kişi veya silâhsız birkaç kişi tarafından yapılması halinde cezanın bir seneden 3 seneye kadar hapis olacağı ve bu davaların ivedi olarak görüleceği belirtilmiş bulunmaktadır.

Görülüyor ki 5917 sayılı Kanun taşınmaz mal zilyedliğinin geçici tedbirlerle korunmasını ve mahkemelerce aksine karar verilinceye kadar durumun sürdürülmesini öngören bir yasadır. Türk Ceza Kanununun 513. maddesi ise daha ilk fıkrasına göz atılınca anlaşılacağı üzere mülkiyet hakkının korunması için konulmuş bir ceza müeyyidesini kapsamaktadır.

b) Türk Ceza Kanununun 513 maddesinin ikinci fıkrası ile 5917 sayılı Kanunun 7. maddesinin cezalandırdığı eylemlerin unsurları da birbirinden farklıdır.

Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin ikinci fıkrası, koy tüzel kişiliğine ait olduğunu veya ötedenberi köylünün ortaklaşa yararlanmasına bırakıldığını bilerek mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi taşınmazların bir bölümünü veya tümünü zapt veya tasarruf eden veya sürüp eken kimseyi cezalandırır.

5917 sayılı Kanunun 7. maddesinin cezalandırdığı ise tecavüzü defedilen kimsenin, mahkeme kararı ile kendisine teslim edilmeksizin, o taşınmaza tecavüz etmesi eylemidir. Bunu taşınmaza tecavüzün definde yetkili mercilerce alınan karar ve tedbirlere aykırı davranmanın müeyyidesi saymak daha yerinde olur:

Köy tüzel kişiliğinin mer'a, harman, sulak gibi taşınmazlarına tecavüz edildiğinde Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin ikinci fıkrası gereklerinin işleyeceğinde kuşku yoktur. Ancak bu halin, tecavüzün bir an önce defedilmesi isteniyorsa, 5917 sayılı Kanun hükümlerinden de yararlanılmasına engellik edeceği düşünülemez. 5917 sayılı Kanun uyarınca defedildikten sonra tecavüz tekrar edilirse eylem tabiatıyla 5917 sayılı Kanunun 7. maddesinin de ihlâli niteliğini taşıyacaktır.

Özetlenecek olursa : Türk Ceza Kanununun 513. maddesinin ikinci fıkrası ve 5917 sayılı Kanunun 7. maddesiyle birbirlerinden ayrı, değişik eylemlerin cezalandırılması öngörüldüğünden bir çelişmeden ve Anayasa'nın 12. maddesine aykırı bir durumdan söz edilemez. Türk Ceza Kanununun 513, maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın başka hükümlerine aykırı bir yönü de yoktur. İtirazın reddi gerekir.

Üyelerden İhsan Keçecioğlu, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu ve Muhittin Taylan itiraz konusu hükmün, Anayasa'ya aykırı olmadığı görüşüne katılmakla birlikte köye ait mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi taşınmazlara tecavüz edilmesi halinde 5917 sayılı Kanunun 7. maddesinin uygulanma yeri bulunmadığını ve itirazın bu nedenle reddine karar verilmesi gerektiğini ileri sürerek gerekçeye muhalif kalmışlardır.

V- Sonuç:

Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişik 513. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine esasta oybirliğiyle gerekçede ise Üyelerden İhsan Keçecioğlu, Celâlettin Kuralmen, Hakkı Ketenoğlu ve Muhittin Taylan'ın karşı oyları ile ve oyçokluğu ile 15/10/1968 gününde karar verildi.

Başkanvekili

Üye

Üye

Üye

Esas No:1968/2
Karar No:1968/47

Lütfi Ömerbaş

İhsan Keçecioglu

Salim Başol

Feyzullah Uslu

Üye

Fazlı Öztan

Üye

Celalettin Kuralmen

Üye

Hakkı Ketenoğlu

Üye

Sait Koçak

Üye

Avni Givda

Üye

Muhittin Taylan

Üye

Recai Seçkin

Üye

Ahmet Akar

Üye

Halit Zarbun

Üye

Ziya Önel

Üye

Muhittin Gürün

KARŞI OY YAZISI

2311 ve onun yerine geçen 5917 sayılı Kanunların köy tüzel kişiliğine ait veya ötedenberi köylünün ortak yararlanmasına terkedilmiş bulunan mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi taşınmaz mallara ötedenberi yapılan tecavüzleri önlemekte yeterli müeyyideleri kapsamadığı ve ihtiyacı karşılamaktan uzak bulunduğu gerekçesiyle kanun koyucu tarafından 6123 sayılı Kanunun birinci maddesiyle T.C.K. nun 513 üncü maddesinin ikinci fıkrasına (Köy hükmî şahsiyetine ait olduğunu ve ötedenberi köyün müşterek istifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zapt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar tatbik olunur.) hükmü konmuştur.

Bu hükümlerle, köy mer'alarına ve kanun metninde sayılan öteki yerlere bir kez tecavüz dahi suç sayılmış ve baş vurmaya ve süreye bağlı olmaksızın doğrudan, doğruya C. Savcılığınca kovuşturma yapılabilmesi sağlanmıştır. Tecavüzün birden fazla yapılması ve özellikle 5917 sayılı Kanunun 7. maddesinin öngördüğü üzere idarece men'edildikten sonra o yer mahkeme kararı ile kendisine teslim edilmeksizin tekrar tecavüz eden kişinin eyleminin de yine T.C.K. nun değişik 513. maddesinin ikinci fıkrası unsurları kapsamına giren bir suç olduğunda şüphe ve tereddüde yer bulunmadığından kanun koyucunun maksadı da gözönünde bulundurulduğu takdirde artık bu konularda özel kanunun uygulama yeri kalmadığını kabul etmek gerekir.

Çoğunluk görüşünde belirtildiği üzere özel kanunun da uygulama olanağı bulunduğu kabul edildiği takdirde şartlarına göre T.C.K. nun 79. maddesinin gözönünde tutulması icabedeceğine göre dâva konusu hükmün Anayasa'nın 12. maddesine aykırı bir yönü bulunmadığından itirazın reddine bu gerekçe ile katılıyoruz.

Üye
İhsan Keçecioğlu

Üye
Muhittin Taylan

MUHALEFET ŞERHİ

9/7/1953 gününde kabul edilen ve 1/8/1953 gününde de yürürlüğe giren (T. Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi hakkındaki) 6123 sayılı kanunun I. maddesi ile değiştirilmiş bulunan Türk Ceza Kanunu "513" maddesinin "2" nci fıkrasına "Köy hükmî şahsiyetine ait olduğunu veya ötedenberi köklünün müşterek İstifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mer'a, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zapt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar tatbik olunur" hükmü konmuştur. Bu değişiklik "5917" sayılı Kanun çıkmadan önce ve "2311" sayılı Kanun yürürlükte bulunduğu sırada üç milletvekili tarafından teklif edilmiştir. Teklifin, köy ve belediyelere ait bulunan ve ötedenberi köy veya belediyenin müşterek istifadesine terk edilmiş olan yukarıda yazılı müşterek gayrimenkullere tecavüzlerin pek çoğaldığından ve "2311" sayılı Kanunun bunları önleme veya ihtiyacı karşılama bakımından yeterli bulunmadığından bu boşluğun doldurulması amacıyla yapıldığı gerekçesinde açıklanmıştır. Bu tekliften sonra "2311" sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran "5917" sayılı Kanun çıkarılmış ve yürürlüğe girmiş olmasına rağmen sözü geçen T. Ceza Kanununun "513" üncü maddesi yukarıda kayıt olduğu şekilde yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır. Yalnız teklifte bulunan belediyelere ait gayrimenkullar metne alınmamıştır.

"5917" sayılı Kanuna göre idare makamlarınca tecavüzün men'ine karar verilebilmesi için belli bir süre içinde başvurulması lâzım gelmektedir. Bunu göz-Önünde tutan kanun koyucu köye ait bu gibi yerlere yapılan tecavüzleri yapanlar hakkında "6123" sayılı Kanunla değiştirilen T. Ceza Kanununun "513" üncü maddesinin "2" nci fıkrasıyla C. Savcılarının doğrudan doğruya kovuşturma yapılabilmesini kabul etmiş ve suçun ağırlık derecesine göre cezalar tâyin eylemiştir. Bu itibarla "5917" sayılı Kanundan sonra yürürlüğe girmiş olan "6123" sayılı Kanunla değiştirilen T. Ceza Kanununun "513" üncü maddesinin "2" nci fıkrası kapsamına girmiş olan tecavüz hareketleri hakkında artık "5917" sayılı Kanunun uygulama yeri kalmamış bulunmaktadır ve bu gibi suçları önliyenler hakkında bu Kanunun "7" nci maddesi tatbik edilemez. Sonuç olarak dâva konusu olayda her iki kanunun da uygulanabilmesi imkânı bulunmamaktadır. Bundan dolayı itiraz konusu hükmün Anayasa'nın eşitlik ilkesini koyduğu iddiası yerinde değildir. İtirazın bu yöreden reddedilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Üye
Celâlettin
Kuralmen

Esas No:1968/2
Karar No:1968/47

Karşı oyum aynı gerekçeye dayandığından sayın arkadaşımın yukarıdaki görüşüne katılıyorum.

Üye
Hakkı Ketenoğlu